

OPEN BRIEF

VAN

DE DIRECTIE

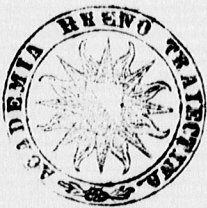
DER

ROTTERDAMSCH E HANDELSVEREENIGING

AAN

GRAAF VAN ZUYLEN VAN NYEVELT,

Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

ROTTERDAM. — H. A. KRAMERS.

1873.

6.5664^a

Hoog Edel Gestrenge Heer!

In de zitting der Tweede Kamer dd. 2 December, werd door U de zaak van den spoorweg Hoek van Holland—Rotterdam ter sprake gebracht, ook in verband tot onze Vereeniging. Daar het U natuurlijk alleen te doen is om alles, wat U in deze zaak duister voorkomt, in het algemeen belang opgehelderd te zien, zullen wij trachten U daarin behulpzaam te zijn.

Toen de onderhandelingen van onze Vereeniging met het Gemeentebestuur van Rotterdam over de plannen

Aan

den Hoog Edel Gestrengen Heer GRAAF VAN ZUYLEN VAN NYEVELT,

Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,

's Hage.

van uitbreiding op Feijenoord aanhangig waren, kwam ter onzer kennis, dat door de heeren R. RAPHAEL & SONS te Londen concessie was aangevraagd voor den aanleg van een spoorweg van den Hoek van Holland naar Rotterdam. Bij nader onderzoek werd bij ons de overtuiging gevestigd, dat die concessie gevraagd werd ten behoeve der Rijnspoorweg-maatschappij. Bij die aanvraag was ingediend een plan met station hier te Rotterdam, uitmondende in een nieuw te maken verbindings-station van den Rijnspoorweg, en dus slechts indirect verbonden met het centraalstation van den Staatsspoorweg.

Bij de studie die door U H. E. G. van deze zaak gemaakt schijnt te zijn, moet het U, dunkt ons, duidelijk wezen, dat door dit weldoordacht plan Rotterdam als het ware van een belangrijk gedeelte van den transito-handel afgesloten en de Staatsspoorweg geïsoleerd zoude kunnen worden, terwijl de millioenen aan den Waterweg besteed, op die wijze voor een groot gedeelte zouden hebben kunnen strekken, om aan de Rijnspoorweg-Maatschappij het monopolie van het vervoer door ons land heen te verzekeren, zonder voordeel voor iemand behalve voor de Rijnspoorweg-Maatschappij.

Waar dergelijk gevaar konde bestaan, zal U H. E. G. wel begrijpen, dat onze Vereeniging huiverig moest zijn over te gaan tot eene uitbreiding van Rotterdam, wanneer door een dergelijk monopolie de mogelijkheid bestond een aanzienlijk gedeelte van den transito-handel van Rotterdam

vernietigd te zien. De vrees daarvoor gaf er aanleiding toe, dat de Rotterdamsche Handelsvereeniging alle pogingen in het werk stelde, om dat gevaar af te wenden. Zoowel Rotterdam als de Rotterdamsche Handelsvereeniging hadden het grootste belang bij eene goede verbinding tusschen den Hoek van Holland en Rotterdam, mits die verbinding niet op bovengenoemde wijze werd tot stand gebracht. Dientengevolge vereenigden wij ons met de aanvraag BEESTON & PIETERS die geen monopolie konden op het oog hebben, verklaarden wij ons daarna bereid die concessie over te nemen en, hoewel wij ons van den aanleg en de exploitatie van de lijn voor onze Vereeniging geene bijzondere voordeelen voorstelden en hare daarstelling groote geldelijke verplichtingen op ons zoude hebben geladen, aarzelden wij, toen de zaak niet tot eene beslissing gebracht werd, ten slotte niet zelf die concessie aan te vragen.

Toen nu na die aanvraag weder geruimen tijd verlopen was, de noodzakelijkheid der uitbreiding dagelijks meer bleek en de termijn van beslissing tegenover de stad zijn einde begon te naderen, richtten wij tot Zijne Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken ons schrijven van 31 Maart. Het is dat schrijven van de Directie onzer Vereeniging, waarvan door U in de Kamer een fragment werd voorgelezen, dat ons hoofdzakelijk aanleiding geeft dezen open brief tot u te richten. Gij toch beweert, dat Rotterdam en de Rotterdamsche Handelsvereeniging die lijn niet wilden.

Omtrent dat beweren werd door U H. E. Gestr. het volgende gezegd (Bijblad p. 517):

„Welke is nu, naar mijne opvatting, de ware reden der weigering? Dat men in Rotterdam die lijn niet wil, omdat zij op dit oogenblik niet is in het belang van Rotterdam. Nu zou het eenigzins ligtvaardig zijn op een los gezegde van den geachten spreker of op hetgeen de Minister daaromtrent met een woord zeide, mijn beweren te staven. Ik doe niet gaarne dergelijke lichtvaardige beschuldigingen; maar nu beroep ik mij op eene verklaring van den Voorzitter der Handelsvereeniging te Rotterdam. Gisteren was er sprake van een briefwisseling tusschen den Gemeenteraad van Rotterdam en den Minister van Binnenlandsche Zaken, waaromtrent de Minister een en ander zeide: echter vermeldde hij niet, dat genoemde Voorzitter 1) 31 Maart jl. het volgende aan den Minister schreef.”

En na die verklaring werd door U uit onzen brief eerst het volgende voorgelezen:

„Naar aanleiding van ons schrijven van 7 December 1872, nemen wij op nieuw de vrijheid ons tot

---

1) Ofschoon de President-Directeur onzer Vereeniging meent be-
wezen te hebben niet terug te deinzen om persoonlijk op te treden,
waar hij gelooft, dat zijn plicht hem dit gebiedt, veroorloven wij ons
U opmerkzaam te maken op het feit, dat het door U aangehaalde
schrijven niet uitgaat van den Voorzitter, maar van de Directie onzer
Vereeniging en door beide Directeuren, als dat lichaam vertegenwoor-
digende, is geteekend.

„Uwe Excellentie te wenden. Zoolang wij toch van
 „Uwe Excellentie geen antwoord ontvangen hebben om-
 „trent de zaak van den spoorweg Hoek van Holland—
 „Rotterdam, kan door ons het Contract met de Stad
 „Rotterdam niet aanvaard worden.”

Uwe voorlezing afbrekende, werd nu door U
 gezegd:

„En nu vestig ik Uwe bijzondere aandacht op
 „hetgeen nu volgt.”

Daarop werd verder door U uit onzen brief voorge-
 lezen:

*„De eenige aanleiding tot de door ons voor die
 „spoorweglijn aangevraagde concessie was gelegen in de
 „vrees, dat aan de Rijnspoorweg-maatschappij of aan de
 „aanvragers namens haar, concessie zou worden ver-
 „leend 1). Dit toch zoude voor ons de uitvoering der
 „door ons voorgenomen groote werken hoogst bezwaar-
 „lijk maken.”*

Door het bovenstaande moest dus door U het bewijs
 geleverd worden, dat Rotterdam en de Rotterdamsche
 Handelsvereniging die lijn niet wilden.

---

1) Deze woorden zijn in onzen brief niet cursief, maar komen cur-
 sief gedrukt in het Bijblad voor.

Wij laten nu onzen brief aan den Minister in extenso volgen :

„Excellentie.

„Naar aanleiding van ons schrijven van 7 December 1872, nemen wij op nieuw de vrijheid ons tot Uwe Excellentie te wenden. Zoolang wij toch van Uwe Excellentie geen antwoord ontvangen hebben omtrent de zaak van den spoorweg Hoek van Holland—Rotterdam, kan door ons het contract met de stad Rotterdam niet aanvaard worden.

„De eenige aanleiding tot de door ons voor die spoorweglijn aangevraagde concessie was gelegen in de vrees, dat aan de Rijnspoorweg-Maatschappij of aan de aanvragers namens haar concessie zou worden verleend.

„Dit toch zoude voor ons de uitvoering der door ons voorgenomen groote werken hoogst bezwaarlijk maken. Indien de Rijnspoorweg-Maatschappij, met voorbijgang van den Staatsspoorweg, op die wijze concessie verkreeg, dat daardoor bevoordeeling van het vervoer over den Rijnspoorweg en achterstelling van den Staatsspoorweg en Rotterdam in de toekomst zoude kunnen ontstaan, zoude daardoor een monopolie in het leven geroepen worden, dat, tevens tegen het belang

„van den Staat, ook niet in de bedoelingen van Uwe
„Excellentie kan liggen.

„Zooals dit door onzen President-Directeur van
„den aanvang af en herhaaldelijk aan Uwe Excellentie
„is medegedeeld, verlangen wij voor Rotterdam en voor
„onze Vereeniging geenerlei monopolie van welken aard
„ook. *Wij vreezen de concurrentie aan den Hoek van*
„*Holland niet; integendeel, wij zijn overtuigd dat eene*
„*geregelde aansluiting daar hoogst noodzakelijk is. Wan-*
„*neer dus, buiten ons, aanvragers met de noodige waar-*
„*borgen tegen elk monopolie optraden, en nog veel liever*
„*wanneer de Staat zelf, die lijn als een deel van zijn*
„*spoorwegnet beschouwende, bij het slagen van den Water-*
„*weg tot den aanleg kon besluiten, en de exploitatie daar-*
„*door in handen van de Maatschappij tot Exploitatie der*
„*Staatsspoorwegen zoude komen, zoo zoude voor ons geene*
„*reden meer bestaan, waarom wij luiverig zouden zijn*
„*tot de uitvoering der voorgenomen groote werken op*
„*Feijenoord over te gaan 1).*

„Uwe Excellentie zal het echter billijken, dat,
„zoolang de vrees bestaat dat een monopolie zoude ver-

---

1) Ofschoon in den brief onze woorden niet cursief voorkomen, hebben wij gemeend, om de tegenspraak van Uwe bewijsvoering duidelijker te doen uitkomen, daartoe hier ter plaatse te moeten overgaan.

„leend kunnen worden, aan eene Maatschappij, die als
 „natuurlijk gevolg van hare pogingen om het vervoer
 „van de goederen uitsluitend over hare eigen lijn te
 „verkrijgen, niet alleen de belangen van Rotterdam,
 „maar wij mogen er gerust bijvoegen de belangen
 „van den Staat uit den aard der zaak belangrijk zou-
 „den kunnen benadeelen, er voor ons gevaar bestaat,
 „zonder de noodige waarborgen tegen dergelijk mono-
 „polie, de zoo hoog noodige uitbreiding van Rotter-
 „dam tot stand te brengen.

„Daar nu de termijn van beraad, in het contract
 „gesteld, reeds ver gevorderd is, en daar bij de uitbrei-
 „ding van handel en scheepvaart hier ter stede het
 „iederden dag duidelijker wordt, hoe noodig het is,
 „onverwijld handen aan het werk te slaan, zoo meenen
 „wij Uwe Excellentie met bescheidenheid te mogen ver-
 „zoeken, ons wel zoodanig geruststellend antwoord te
 „willen geven, als waardoor het ons mogelijk zal zijn,
 „het door de Kamer van Koophandel en door den
 „Gemeenteraad van Rotterdam met overgroote meerder-
 „heid van stemmen goedgekeurde contract met onze
 „Vereeniging ten uitvoer te kunnen brengen.

Met verschuldigde hoogachting,

UEd. Dw. Dienaren,

ROTTERDAMSCH E HANDELSVEREENIGING,

(was get.) L. PINCOFFS. AUG. THEN-BERGH.

Na het mededeelen van dezen brief, veroorlooven wij ons de vraag: is het billijk, dubbel dààr waar gij verklaart niet ligtvaardig te willen beschuldigen, als zoogenaamd bewijs in de Kamer voor te lezen een uit zijn verband genomen gedeelte van eenen brief, die in de dagbladen openbaar is gemaakt en die, daar gij er een gedeelte van aanhaalt, in Uw bezit moet zijn, en uit denzelfden brief datgene NIET voor te lezen, dat juist het TEGENDEEL bewijst, van hetgeen gij door de voorlezing van het fragment beweert te willen bewijzen.

Maar U H. E. G. gaat nog verder. Na uit het fragment zoogenaamd bewezen te hebben, dat Rotterdam en de Rotterdamsche Handelsvereniging die lijn niet willen, schijnt gij te willen vermoeden, dat de Minister van Binnenlandsche Zaken op dat punt aan de Rotterdamsche Handelsvereniging een bevestigend antwoord heeft gegeven. Immers gij zegt daarvan:

„Verder blijkt uit hetgeen in den Gemeenteraad is te kennen gegeven, dat de Voorzitter 1) der „Handelsvereniging een voldoende antwoord van den „Minister heeft ontvangen, en dat daarop door die „Vereeniging gevolg is gegeven aan hare plannen, die „afhankelijk waren van het al dan niet toekennen der „concessie Rotterdam—Nieuwe-Maas.

---

1) Wij verwijzen naar de noot op bladz. 6.

Indien U H. E. G., die zich zooveel moeite in deze zaak getroost heeft, nog de kleine moeite had willen nemen om de gedrukte stukken, in de dagbladen gepubliceerd, waaruit de aanhalingen door U geput zijn en die dus in uw bezit waren, verder na te lezen, dan zoudt gij aan Uzelf het bewijs hebben kunnen leveren van het tegendeel van uw vermoeden.

In die gedrukte stukken toch komt in extenso het antwoord voor, door den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Rotterdamsche Handelsvereniging gegeven en wel als volgt:

Ministerie van B. Z.

No. 755.

's HAGE, 2 April 1873.

„Ter beantwoording van uw schrijven van 31 Maart, heb ik de eer u hierbij een afschrift toe te zenden van eene door mij op heden aan den Gemeenteraad van Rotterdam gerichte missive, waarin de beginselen van de Regeering, met betrekking tot den aanleg van den spoorweg van den Hoek van Holland zijn neêrgelegd.”

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(was get.) GEERTSEMA.

Het antwoord van den Minister aan de Rotterdamsche Handelsvereniging behelst dus niets anders dan het verwijzen naar de missive van Zijne Exc. aan den Gemeenteraad van Rotterdam. Het is dan ook uitsluitend op grond van die missive van den Minister, die evenzeer in dezelfde stukken openbaar is gemaakt, dat wij niet gearzeld hebben ons definitief tot de uitvoering der werken op Feijenoord te verbinden.

Wij hebben gemeend in het belang der waarheid deze regelen tot U H. E. G. te moeten richten. Wij vertrouwen daarmede bewezen te hebben, dat de Regeering aan Rotterdam en de Rotterdamsche Handelsvereniging geen gunst kan bewezen hebben, want geen van beiden hebben een gunst gevraagd. Rotterdam en de Rotterdamsche Handelsvereniging hebben niets anders gevraagd dan waarborgen tegen een mogelijk monopolie, dat met benadeeling van het Staatsbelang, den transito-handel van Rotterdam gedeeltelijk zoude hebben vernietigd en de uitbreiding van Rotterdam zoude hebben onmogelijk gemaakt.

Of de Regeering door het geven van die waarborgen in haren brief aan den Gemeenteraad van Rotterdam in werkelijkheid het Staatsbelang dan wel dat van bijzondere gemeenten of vereenigingen heeft behartigd, laten wij na

de lezing van het bovenstaande gerust aan ieders beoor-
deeling over.

Met verschuldigde hoogachting,

UEd. Dw. Dienaren,

ROTTERDAMSCH E HANDELSVEREENIGING,

L. PINCOFFS.   AUG. THEN-BERGH.

ROTTERDAM, December 1873.

